

Fondbolagens förening

SWEDISH INVESTMENT FUND ASSOCIATION

Fondbolagens KLIMATARBETE

APRIL 2022

Fondbolagens förening har nästan 50 medlemsbolag som tillsammans förvaltar cirka 90 procent av fondsparandet i Sverige. Medlemsbolagen representerar en mångfald av fondbolag med olika inriktning och storlek. Föreningen har dessutom många associerade medlemsbolag med anknytning till branschen.

Redan när föreningen grundades år 1979 var uppdraget att värna fondspararnas och fondbolagens gemensamma intressen. Fondbolagens förening verkar för ett sunt fondsparande i spararnas intresse. Nöjda fondsparare är en förutsättning för en framgångsrik bransch.

Innehåll

Förord	4
Hållbara investeringar – en tillbakablick	6
Fondbranschens roll i klimatomställningen	8
Fondbranschens hållbarhetsstrategier	8
Spararnas preferenser	9
Lagstiftning och internationella konventioner	10
Fondbranschens bidrag i klimatomställningen	15
Gemensamma områden för klimatarbete via Fondbolagens förening	21
Uppmaning till politiken från fondbranschen	22

Förord

En stor andel av de svenska fondspararna tar hänsyn till fondens hållbarhetsarbete när de väljer fond, och den svenska fondbranschen ligger i framkant jämfört med många andra europeiska länder med sitt hållbarhetsarbete.

- Över 99 procent av fondkapitalet hos föreningens medlemmar förvaltas av fondbolag som har undertecknat Principles for Responsible Investment (PRI), varigenom de åtagit sig att ta hållbarhetshänsyn i förvaltningen och lämna rapporter om arbetet.
- Över 90 procent av fondkapitalet har offentligt uppgett att de står bakom Parisavtalets mål om att hålla den globala uppvärmningen väl under 2 grader, med sikte på att inte överstiga 1,5 grader.
- 87 procent av fondkapitalet ligger i fonder som åtagit sig att minska utsläppen av växthusgas.
- 82 procent av fondkapitalet redovisar växthusgasutsläpp från fondernas investeringar.
- 81 procent av fondkapitalet ligger i fonder som har åtagit sig att helt sluta investera i fossila bränslen.
- 79 procent av fondkapitalet ligger i fonder som har satt mål om netto noll utsläpp från fonderna. Av dessa är det drygt 50 procent som har redan 2040 som mål för netto noll – tidigare än den svenska nationella målsättningen.

Den svenska fondbranschen har sedan lång tid arbetat aktivt med hållbarhetsfrågor.

Klimatfrågan har successivt kommit att öka i betydelse i takt med att de negativa konsekvenserna av klimatförändringarna har blivit allt tydligare. Det faktum att frågan kommit så högt upp på den politiska dagordningen har också inneburit att politiska beslut, och förväntade beslut, påverkar företag och konsumenterna på ett mer påtagligt sätt, vilket skapar både möjligheter och risker utifrån ett investerarperspektiv.

Från att ha varit en restriktion, i många fall relativt allmänt formulerad, har hållbarhetskriterier för fondernas innehav kommit att utvecklas och i vissa fall blivit helt centrala för fondens placeringar. Fondbolagen har konkurrerat genom att utveckla olika metoder och koncept. Dels för att kunna möta spararnas efterfrågan på hållbara fonder, men även som ett sätt att öka avkastningen och minska exponeringen i bolag som kan påverkas negativt av klimatförändringarna. Trots konkurrenssituationen finns det många exempel på samarbeten och initiativ där fondbolag samarbetar för att driva vissa frågor.

Spararnas intresse för finansiella tjänster som beaktar hållbarhetsaspekter har vuxit i takt med att utmaningarna för vårt klimat blivit alltmer välkända. Genom att samarbeta för att standardisera informationen och göra den lättillgänglig och jämförbar har fondbolagen försökt att förenkla för spararna att hitta de produkter som passar deras önskemål. Tidiga initiativ inom området är den s.k. Hållbarhetsprofilen som genom en mall för hållbarhetsinformation och en hemsida med sökfunktioner kunde sprida information om hållbarhetsarbetet i fonderna. Fondbolagens förening tog också tidigt fram ett krav på att medlemmarna skulle redovisa sin ägarpolicy och i vilken utsträckning fondbolaget aktivt deltog i ägarstyrningen av portföljbolagen. Sedan dess har Sverige på nationell nivå infört transparensregler för fondernas hållbarhetsarbete vilka våren 2021 ersattes av gemensamma EU-regler.

Efterfrågan på hållbart sparande har också ökat risken för att fondbolagen vill överdriva det hållbarhetsarbete som utförs. För att upprätthålla förtroendet och främja jämförbarhet har Fondbolagens förening under lång tid haft en överenskommelse med Konsumentverket om vad som är god sed vid fondmarknadsföring. Denna överenskommelse har kompletterats av föreningen för att

omfatta gränsdragningsfrågor och användningen av vissa begrepp i en obligatorisk självreglering. När allt fler medlemmar började redovisa koldioxidutsläppen från de bolag fonden investerade i uppstod också ett behov av att ta fram en gemensam metodik för beräkning och redovisning. Fondbolagens förening tog, påhejade av dåvarande finansmarknadsminister Per Bolund, fram en första vägledning under 2016 för att standardisera beräkningsmetoden och hur siffrorna presenteras mot spararna.

I takt med att lagstiftaren kommit att bli alltmer aktiv, såväl på nationell nivå som på EU-nivå har hållbarhetsarbetet i fondbolagen ändrat karaktär. Det har blivit mer juridik och medför omfattande

efterlevandekrav. Hållbarhetsarbetet och informationen omfattas av Finansinspektionens tillsynsansvar och bristande efterlevnad kan få allvarliga konsekvenser för ett fondbolag.

Denna rapport beskriver hur fondbolagen på den svenska marknaden arbetar med klimatfrågan. Det finns ett väldigt stort engagemang och mycket arbete utförs. En absolut majoritet av fondsparandet omfattas av olika åtaganden som har en direkt bäring på klimatutmaningarna. Dessa är inte bara åtaganden som sträcker sig längre än vad som krävs enligt lagstiftningen – de är också i många fall mer ambitiösa än de statliga åtaganden som Sverige som nation anslutit sig till.

Fredrik Nordström,
vd Fondbolagens förening

Hållbara investeringar – en tillbakablick

De privata fondbolagen i Sverige har under en lång tid arbetat med hållbara investeringar. Från början handlade det om att olika religiösa samfund inte ville placera sina pengar i sådana verksamheter som stod i motsats till deras värdegrund. Då handlade det ofta om att utesluta placeringar i vapen, alkohol, pornografi eller spel. I Sverige startade Frikyrko- och Nykterhetsrörelsen en sådan fond 1965. På 1980-talet etablerade även Svenska kyrkan flera etiska fonder i samarbete med fondbranschen. På liknande sätt fanns det en rad ideella organisationer, stiftelser med flera som ville placera sina tillgångar på ett etiskt sätt. Som exempel kan nämnas att Cancerfonden ville undvika placeringar i tobaksbolag.

I spåren av 1990-talets miljödebatt blev miljöfonder populära. Runt millennieskiftet blev det allt vanligare med fonder som förutom att utesluta kontroversiella branscher också tog hänsyn till internationella normer och konventioner i sina placeringar. Några av de vanligaste konventionerna som fondbolagen lutade sig mot var FN:s Global Compact, ILO:s deklarerationer om rättigheter i arbetslivet, OECD:s riktlinjer för multinationella bolag och Riodeklarationen om hållbar utveckling.

År 2005 samlade FN:s dåvarande generalsekreterare Kofi Annan några av världens största institutionella investerare. De tog fram sex principer

för ansvarsfulla investeringar. UN Principles for Responsible Investment, sedermera PRI, bildades 2006, och idag har i princip alla fondbolag i Sverige skrivit under dessa principer.

Så småningom uppstod ett behov av att på ett standardiserat sätt informera kunderna om fondernas hållbarhetsarbete. År 2011 togs Hållbarhetsprofilen fram av Sveriges forum för hållbara investeringar, Swesif, som ett komplement till det fondfaktblad för fonder som innehåller finansiell information. Hållbarhetsprofilen är ett standardiserat informationsblad som beskriver fonders hållbarhetsarbete, vilket gör det möjligt för sparare att jämföra olika fonders hållbarhetsinriktning.

Under 2016 tog Fondbolagens förening fram rekommendationer för fondernas koldioxidredovisning; dessa ändrades 2019 för att ligga i linje med TCFD:s rekommendationer och ramverk.

År 2017 fattade Fondbolagens förening beslut om en ny standard för fonders hållbarhetsinformation. Standarden uppfyllde de svenska lagkrav på hållbarhetsinformation som trädde i kraft 1 januari 2018, vilka i hög grad baserades på den praxis som redan fanns bland fondbolagen. Den svenska lagen har sedan 2021 ersatts av ett nytt hållbarhetsregelverk från EU.

PRI – ett tidigt initiativ

Principles for Responsible Investment, PRI, lanserades redan 2006. FN:s dåvarande generalsekreterare Kofi Annan samlade ett 20-tal investerare från 12 länder som tog fram sex principer för hållbara investeringar. PRI är fristående från, men har stöd av, FN. De som skrivit under PRI åtar sig att bidra till en mer hållbar finansmarknad. De sex principerna innebär att man:

- Tar hänsyn till miljömässiga, sociala och bolagsstyrningsaspekter (ESG) i investeringsanalysen och beslutsfattandet.

- Är en aktiv ägare och inkluderar ESG-faktorer i ägarpolicy och ägarutövandet.
- Efterfrågar ESG-information från portföljbolagen.
- Verkar för att PRI implementeras av andra aktörer i branschen.
- Verkar för att implementeringen av PRI:s principer ska bli så effektiv som möjligt.
- Rapporterar om sina aktiviteter och framsteg med att implementera PRI:s principer.

Idag finns det över 4 000 undertecknare av PRI från över 60 länder. I Sverige har i princip alla fondbolag skrivit under.

unpri.org

ESG är ett begrepp inom hållbara investeringar där **E** står för **environment** (miljö), **S** står för **social** (samhälle) och **G** står för **governance** (bolagsstyrningsaspekt).

Fondbranschens roll i klimatomställningen

Fondbranschens egna utsläpp av växthusgaser står för en liten del av Sveriges totala utsläpp, medan de sammanlagda klimatutsläppen från de företag som fonderna investerar i är stora.

De svenska fondbolagen förvaltade ett kapital motsvarande 6 951 miljarder kronor vid utgången av 2021. Fondbranschen förvaltar detta kapital på uppdrag av de privatpersoner och institutioner som valt att investera i fonderna.

Idag arbetar fondbolagen alltmer strukturerat och faktabaserat med att hantera såväl omställningsrisker som -möjligheter i sin portföljförvaltning. Branschens största möjligheter att bidra till en minskning av växthusgaserna är genom:

- ✓ **Produktutveckling:** tillhandahålla hållbara produkter och därmed möta den ökande kundefterfrågan.
- ✓ **Riskhantering:** hantera klimatrelaterade risker i förvaltningen av fonderna.

- ✓ **Finansiering:** identifiera innovativa företag som tar tillvara de möjligheter som klimatomställningen skapar och kanalisera kapital till dem.

- ✓ **Påverkan:** driva på företag att sätta egna klimatmål.

Fondbolagen arbetar kontinuerligt med produktutveckling, vilket resulterar i att antalet hållbara fonder med olika placeringsinriktningar ständigt ökar. Dessutom införs hållbarhetskriterier även i redan existerande fonder, som ofta har en större andel av spararnas kapital. Ett omfattande analysarbete pågår för att hantera klimat- och andra hållbarhetsrisker i fondförvaltningen. Förvaltarna letar efter företag med klimatsmarta produkter och framåtblickande affärsmodeller, eller driver på för att bolagen de investerar i ska ställa om sin verksamhet för att bli mer hållbara.

Fondbranschens hållbarhetsstrategier

Idag är det vanligt att fondbolagen ser hållbarhetsdimensionen som en integrerad del av förvaltningen, dvs. hållbarhetsaspekter beaktas i ekonomiska bolagsanalyser och investeringsbeslut. Tillgången på relevanta och kvalitativa hållbarhetsdata från såväl företagen som från oberoende analytiker ökar snabbt, men det kan vara en utmaning att få data från mindre företag.

Det finns tre huvudstrategier som fondförvaltare använder för sina hållbara placeringar: välja in, välja bort och påverka. Ofta används en kombination av dessa strategier. Information om hur fonden arbetar med hållbarhet finns i informationsbroschyren och årsberättelsen.

Välja in

Fonden väljer in bolag utifrån specifika kriterier för miljö, sociala och/eller affärsetiska frågor. Analysen av bolagens arbete med hållbarhet är i detta fall avgörande för valet av bolag i fonden. Vissa av dessa fonder har ett speciellt hållbarhetstema som t.ex. vatten eller miljöteknik. Det kan också handla om att välja ett företag som är "bäst i klassen" i en bransch som har mycket hållbarhetsrisker.

Välja bort

Fonden kan också välja bort vissa bolag. Det handlar t. e.x. om bolag inom vissa kontroversiella

branscher, eller bolag som bedöms som relativt sett mindre hållbara än andra bolag i samma bransch.

Påverka

Fonden använder sitt ägarinflytande för att påverka bolag i hållbarhetsfrågor. Det kan t.ex. handla om att ställa krav på en mer miljövänlig produktion, bättre arbetsvillkor i fabriken eller på jämställdhet och hållbarhetskompetens i styrelsen. Påverkansarbetet kan bestå av en direkt dialog med företaget, publika aktieägarförslag och röstningsförfarande på bolagets årsstämma. När det gäller svenska företag, där svenska fonder ofta är stora ägare, engagerar sig fonderna mycket i företagens valberedningar.

Fondbolagen samarbetar ofta med branschkollegor nationellt eller internationellt när de påverkar bolagen rörande t.ex. utsläpp av växthusgaser.

Climate Action 100+

Climate Action 100+ är ett initiativ där fondbolag, försäkringsbolag och pensionsbolag gått samman för att påverka de företag som är de största utsläpparna av växthusgaser globalt. Man fokuserar på 164 bolag. Målsättningen är att få bolagen att minska sina utsläpp, förbättra sin styrning vad gäller klimatrisker och -möjligheter, samt rapportera sina utsläpp enligt Task Force on Climate related financial disclosures, TCFD. Initiativet lanserades i december 2017 vid "One Planet Summit" i Paris.

climateaction100.org

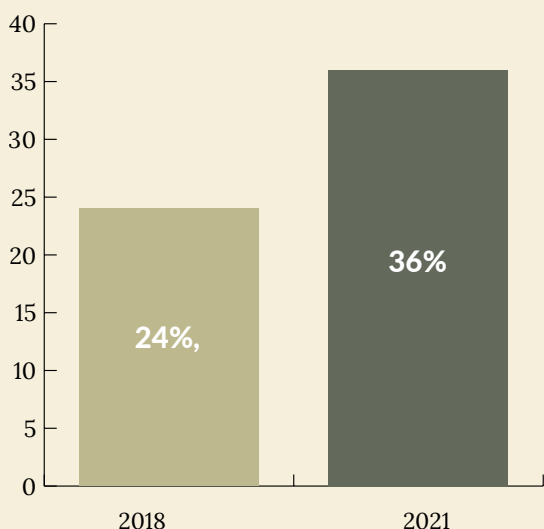
Spararnas preferenser

Kantar Sifo Prospera har på uppdrag av Fondbolagens förening under ett antal år undersökt hur viktig hållbarhet är som aspekt när spararna väljer fonder. Andelen sparare som har valt en fond för att den är hållbar har ökat till 36 procent i 2021 års mätning från 24 procent år 2018.

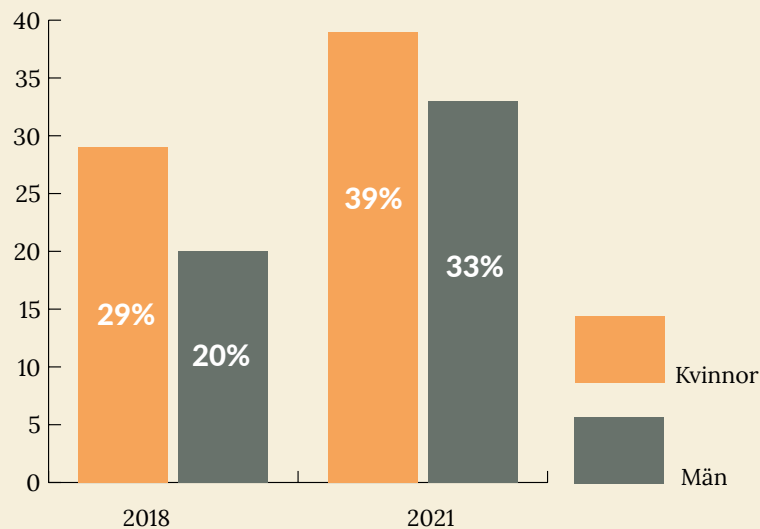
Hållbarhet är enligt undersökningarna en viktigare aspekt för kvinnor, där 39 procent år 2021 (29 procent 2018) hade valt en fond för att den var hållbar, jämfört med männen med 33 procent (20 procent). Intresset har dock ökat över tid hos båda könen.

Hållbart sparande

Andelen i procent som har valt en hållbar fond år 2018 (första mätningen) respektive år 2021.

Fördelning i procent mellan kvinnor och män som har valt en hållbar fond år 2018 respektive år 2021.

Källa: Kantar Sifo Prospera

Som framgår av statistiken väljer allt fler sparare hållbara fonder, även om det fortfarande är en majoritet av spararna som inte har med hållbarhet som det viktigaste kriteriet för sina fondval. Det sker dock en ständig innovation på hållbarhetsområdet och fondbolagen lanserar många nya produkter. Flera aktörer har tagit fram hållbarhetsmärkningar för att underlätta spararnas fondval.

Hållbarhet är ett brett och till viss del subjektivt begrepp: medan det viktigaste för en person kan vara att inte investera i alkohol och tobak, kan en

annan prioritera en fond med lågt koldioxidavtryck. Det har tidigare inte funnits en entydig definition på vad en hållbar fond är. För att råda bot på detta har EU beslutat om regelverk som dels reglerar hur fonderna ska informera om sitt hållbarhetsarbete, dels definierar vilka verksamheter som ska anses hållbara (Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR och "taxonomin"). I ett första steg inriktar sig taxonomin på miljöaspekter, men målet är att utöka regelverket till att omfatta även sociala hållbarhetsaspekter.

Lagstiftning och internationella konventioner

Agenda 2030

Klimatet är inte den enda utmaningen samhället står inför, utan kampen mot klimatförändringarna bör ske i samklang med andra hållbarhetsmål. Även om denna rapport fokuserar på klimatfrågan så arbetar många fondbolag med Agenda 2030 som bredare ledstjärna, dvs. de 17 globala mål för hållbar utveckling som FN:s medlemsländer antog 2015.

Parisavtalet

År 2016 undertecknades Parisavtalet. Majoriteten av världens länder har därigenom förbundit sig att hålla ökningen av den globala medeltemperaturen väl under 2 grader, med sikte på att inte överstiga 1,5 grader. Man ska också öka anpassningsförmågan för skadliga effekter av klimatförändringarna. Varje land måste bidra till utvecklingen genom att ta fram nationella klimatplaner och utvecklade

länder ska göra omställningen snabbare. Vart femte år ska planerna ses över och uppdateras.

FN:s klimatpanel IPCC, har fått i uppdrag att sammanställa vad forskningen kommer fram till och vad som krävs för att kunna begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader. IPCC har bland annat kommit fram till att världens utsläpp åtminstone måste halveras till år 2030, och efter det nå nära noll senast 2050.

Den svenska klimatlagen

Den svenska riksdagen har antagit ett s.k. klimatpolitiskt ramverk för Sverige som innehåller klimatmål och en klimatlag. Man har även tillsatt ett klimatpolitiskt råd. Klimatlagen trädde i kraft den 1 januari 2018. Den lagfäster att regeringens klimatpolitik ska utgå från klimatmålen och hur arbetet ska bedrivas. De svenska klimatmålen innebär att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp till atmosfären, och därefter ska uppnå negativa utsläpp. Det finns även etappmål på vägen. Klimatpolitiska rådets uppgift är att oberoende granska den förda politiken och bedöma om den ligger i linje med de uppsatta målen.

EU:s hållbarhetsregelverk

EU:s hållbarhetsmål har sin bakgrund i internationella överenskommelser som Agenda 2030 och Parisavtalet. Målet, som slås fast i EU:s klimatlag, är att bli klimatneutralt år 2050.

På EU-nivå finns flera olika initiativ för att minska medlemsstaternas utsläpp av växthusgaser. Sedan 2005 finns t.ex. ett utsläppshandelssystem som har som mål att minska EU:s utsläpp av växthusgaser från industrier och kraftverk. EU sätter ett tak för utsläppen och delar sedan ut utsläppsrätter till företagen. Ett företag kan införa åtgärder för att minska sina utsläpp och finansiera dessa genom att sälja utsläppsrätter. Man vill på så sätt skapa incitament för företagen att investera i klimatvänliga lösningar genom att de får betala för sina utsläpp. EU:s handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt presenterades år 2018 och håller för närvarande på att genomföras. I EU:s

färdplan för en hållbar ekonomi, ”den europeiska gröna given” konstaterar EU-kommissionen att de offentliga medlen inte räcker för att nå EU:s hållbarhetsmål, utan stora privata investeringar är också nödvändiga. Man anser att finansmarknaden har en avgörande roll för att stödja den gröna omställningen och kanalisera de investeringar som är nödvändiga. För att förstärka denna effekt har ett omfattande regelverk beslutats. Man har t.ex. föreslagit ett klassifikationssystem (en taxonomi) som definierar hållbara (gröna) verksamheter, ett regelverk för hållbarhetsrelaterade upplysningar (SFDR) samt verktyg såsom hållbara referensvärden (benchmarks) och märkning av hållbara produkter (Eco Label). Flera av reglerna berör fonder.

Förordningen om hållbarhetsrelaterade upplysningar

Förordningen om hållbarhetsrelaterade upplysningar (SFDR) började tillämpas i mars 2021. Syftet med SFDR är att förse investerare med bättre och standardiserad information om hur hållbarhetsrisker integreras i verksamheten, hur negativa konsekvenser för hållbar utveckling beaktas och finansiella produkters hållbarhetsnivå. SFDR ställer krav på fondbolag att lämna viss information både om själva fondbolaget men även detaljerad information om vissa typer av fonder. Enligt regelverket ska fonder som främjar miljörrelaterade eller sociala egenskaper klassas som artikel 8 eller ”ljusgröna”. Fonder som har hållbara investeringar som mål ska klassas som artikel 9 eller ”mörkgröna”. Dessa ljus- och mörkgröna fonder ska lämna detaljerad information om hur miljörrelaterade eller sociala egenskaper främjas respektive hållbara investeringar görs. Från den 1 januari 2023 ska informationen lämnas i standardiserade mallar för att ytterligare främja jämförbarhet och tydlighet mot investerare.

Den första sammanställningen efter införandet av det nya regelverket i mars 2021 visar att nästan 8 av 10 svenska fonder klassas som ljusgröna.

EFAMA (The European Fund and Asset Management Association) har redovisat statistik om hur fondbolag i de olika EU-länderna har klassat sina fonder enligt SFDR¹. Inom Europa förvaltas till-

¹ EFAMA: The European ESG market at end Q1 2021 - Introducing the SFDR.

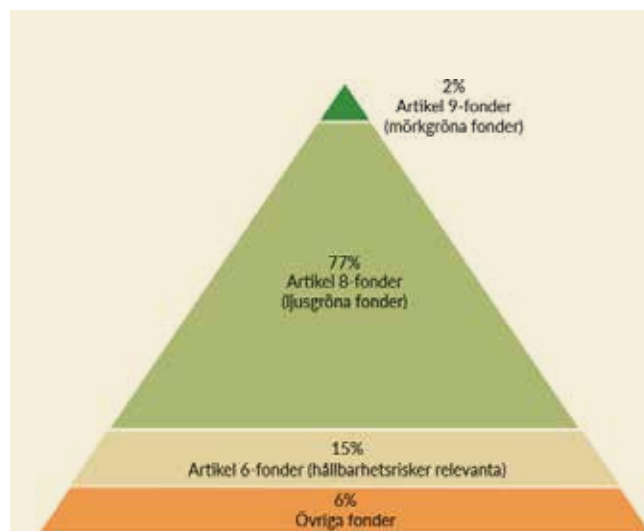
gångar motsvarande 3 700 miljarder EUR i ljusgröna fonder och 340 miljarder EUR i mörkgröna fonder (mars 2021).

De största ljusgröna fondtillgångarna hittar man i Luxemburg, Frankrike, Nederländerna, Sverige och Irland. Dessa länder står tillsammans för 85 procent av den ljusgröna fondförmögenheten i EU. Om man i stället tittar på hur stor andel de ljusgröna fonderna utgör av respektive marknads totala fondtillgångar så hamnar Sverige i topp. Hela 92 procent av den totala fondförmögenheten i Sverige är klassad som ljusgrön. På andra plats kommer Belgien med 50 procent och på tredje plats Nederländerna med 48 procent. Utfallet i statistiken beror inte enbart på olikheter i förvaltningen utan kan också bero på skillnader i hur olika länder har tolkat det nya regelverket, menar EFAMA.

Den höga andelen ljusgröna fonder i Sverige kan bland annat förklaras av att fondbolagen i Sverige har en lång tradition av hållbar förvaltning, där "välja bort" är en vanlig strategi.

Man ska vara medveten om att regelverken anger att en fond ska klassas som artikel 8 eller ljusgrön så snart någon slags hållbarhetshänsyn tas i fonden. Det behöver inte vara ett omfattande hållbarhetsarbete. Hållbarhetsarbetet behöver inte heller enbart ta hänsyn till miljö utan även social hållbarhetshänsyn klassificeras som artikel 8.

När det gäller mörkgröna (artikel 9) fonder, som alltså har hållbara investeringar som mål, så är de mycket färre i alla länder. Det stora fondlandet Luxemburg har störst fondförmögenhet i mörkgröna fonder. Marknadsandelen är störst i Belgien (4,1 procent), följt av Luxemburg (3,6 procent) samt Sverige och Nederländerna (3 procent). (En marginell skillnad syns jämfört med den svenska statistiken p.g.a. delvis olika populationer.)

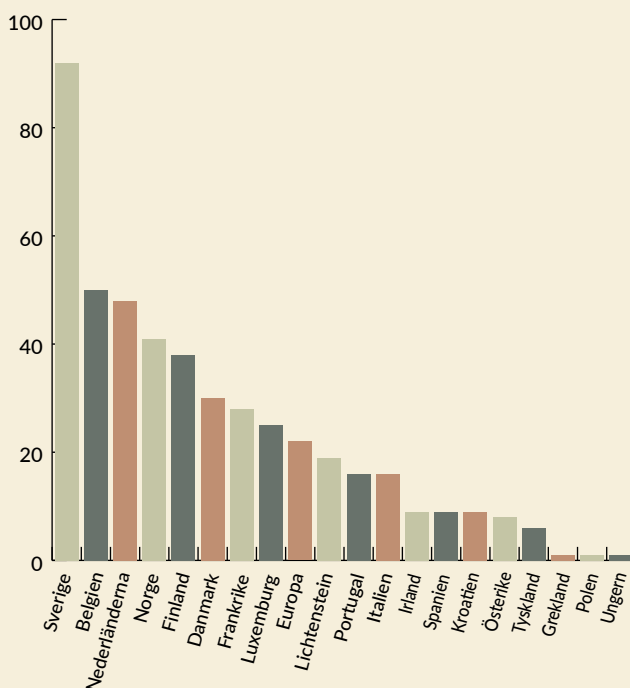

Avser Sverigeregistrerade fonder hos Fondbolagens förenings medlemsbolag + AP7.

Källa: Fondbolagens förenings sammanställning 210505. I redovisningen ovan kan en fond endast tillhöra en kategori.

77 procent av de Sverigeregistrerade fonderna klassas som "ljusgröna" enligt EU:s regelverk. Denna kategori står för över 90 procent av den svenska fondförmögenheten. Mörkgröna fonder, dvs. fonder som har hållbara investeringar som mål, utgör 2 procent av antalet fonder och också 2 procent av fondförmögenheten.

Marknadsandelar av artikel 8-fonder per europeiskt land.

Källa: EFAMA och Morningstar

Taxonomin

EU:s taxonomi är ett verktyg för klassificering av ekonomiska aktiviteter som är hållbara. Tanken är att den ska användas som en måttstock för att avgöra i vilken utsträckning som företags verksamheter bidrar till den gröna omställningen. När taxonomi är klar ska den kunna användas för att definiera både vad som är miljömässigt och socialt hållbart. Men EU har valt att börja med vad som är miljömässigt hållbart och arbete pågår med att ta fram granskningskriterier kopplade till sex övergripande miljömål.

För fonders del så innebär taxonomi att ljusgröna och mörkgröna fonder som gör hållbara investeringar kopplade till miljömål ska redovisa i vilken utsträckning som fondernas investeringar är förenliga med taxonomi. Den stora utmaningen de närmaste åren kommer sannolikt vara tillgången till tillförlitliga data om de bolag som man investerar i. Eftersom regelverket enbart gäller inom EU så kan det inte minst uppstå svårigheter för fonder som investerar utanför EU, till exempel globalfonder, att hitta relevanta data.

Hållbarhetsredovisning

En förutsättning för att fondbolag och andra

finansmarknadsaktörer ska kunna beakta hållbarhetsaspekter i sin verksamhet och uppfylla informationskraven i SFDR och taxonomi är att företagen som de investerar i lämnar hållbarhetsinformation. Direktivet om icke-finansiella rapporter (Non-Financial Reporting Directive, NFRD) innebär krav för större företag att ta fram hållbarhetsrapporter. De bolag som omfattas av NFRD ska också redovisa i vilken utsträckning som deras verksamhet är förenlig med taxonomi.

EU-kommissionen har lämnat förslag till ett nytt direktiv om företags hållbarhetsredovisning, Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), som ska ersätta NFRD. Förslaget innebär att kretsen rapporterade bolag utökas till att omfatta i princip alla börsnoterade företag och samtliga stora företag i EU. Förslaget innebär också att hållbarhetsinformationen ska lämnas som en del av årsredovisningen, med obligatorisk granskning av en tredje part.

Finansinspektionen utövar tillsyn

Finansinspektionen ska se till att EU:s hållbarhetsregelverk efterlevs. Det är ett nytt tillsynsområde för myndigheten.

Greenhouse Gas-protokollet, GHG

GHG-protokollet är en väletablerad standard som används för att mäta, rapportera och hantera växthusgasutsläpp. Företag har både direkta och indirekta utsläpp från sin verksamhet och GHG-protokollet delar upp utsläppen i tre olika scope. För fondbolagen är det utmanande att hitta data om bolagens scope 3-utsläpp.

Scope 1: direkta utsläpp från den egna verksamheten.

Scope 2: indirekta utsläpp från leverantörer av el, ånga, värme, kyla.

Scope 3: övriga indirekta utsläpp från leverantörer, t.ex. inköpta material, avfallshantering eller affärsresor och användningen av företagets produkter och tjänster.

ghgprotocol.org

Fondbranschens bidrag i klimatomställningen

Fondbolagens förening har genomfört en kartläggning bland sina medlemmar för att få en överblick över branschens arbete på klimatområdet, och vilka ambitioner fondbolagen har. Statistiken omfattar tillgångar som förvaltas åt svenska andelsägare. Fondförmögenheten som Fondbolagens förenings medlemmar representerar uppgår till 5 959 miljarder SEK (per 31 december 2021). Av detta representerar svarsunderlaget över 99 procent, eller 5 904 miljarder SEK.

Många medlemmar har valt att samarbeta genom olika nationella och internationella initiativ för att öka sina möjligheter att påverka de företag man investerar i, och därmed klimatomställningen.

Transparens – redovisning av klimatavtryck

Fondernas utsläpp av växthusgaser redovisas idag för 82 procent av fondkapitalet (gäller Scope 1 och 2, se sid. 14 om GHG-protokollet). Många fondbolag uppger att de redovisar denna siffra som en följd av att de har skrivit under ett åtagande.

Det vanligaste åtagandet som fondbolagen har skrivit under är Montreal Carbon Pledge.

Montreal Carbon Pledge

År 2014 höll Principles for Responsible Investments, PRI, ett möte i Montreal där de lanserade Montreal Carbon Pledge. Investerare som har signerat detta globala initiativ har förbundit sig att årligen mäta och redovisa portföljens koldioxidavtryck och minska avtrycket av sina investeringsportföljer över tid. Det är ett initiativ som stöds av både PRI och United Nations Environment Programme Finance Initiative, UNEP FI. Initiativet har mött ett stort intresse bland investerare världen över.

unpri.org/montreal-pledge

Verktyg

I rapporteringen av fondernas klimatpåverkan använder sig fondbolagen av olika verktyg och standarder. De vanligaste beskrivs nedan, i fallande ordning. Listan illustrerar det faktum att det finns ett stort behov av att hitta enhetliga och relevanta rapporteringssätt. Många initiativ tas för att hitta gemensamma standarder, men än så länge finns det flera olika sätt att arbeta. Förutom verktygen nedan nämner bolagen bl.a. att de använder sig av Transition Pathway Initiative (TPI), ISS Climate Impact Assessment, GHG protokollet, MSCI ESG Manager, World Economic Forums globala riskrapporter eller använder data från konsultföretag som exempelvis Sustainalytics.

Fondbolagens förenings vägledning

Fondbolagens förening tog år 2016 fram en vägledning för samordnad redovisning av koldioxidavtryck² för de företag som fonden investerat i. År 2019 uppdaterades vägledningen för att ligga i linje med Task Force on Climate Related Financial Disclosures (TCFD) rekommendationer och ramverk från 2017.

Syftet med vägledningen är att samordna fondbolagens sätt att beräkna och redovisa koldioxidutsläppen. Beräkningarna bör göras med hjälp av

² <https://www.fondbolagen.se/globalassets/regelverk/foreningsvagledningar/vagledning-for-co2-redovisning-191204.pdf>

data om utsläpp av växthusgaser som uppfyller en globalt vedertagen modell. Redovisningsmodellen uppdateras löpande i takt med att data och metoder utvecklas.

Koldioxidmättet bör redovisas på fondbolagets hemsida, i fondens årsredovisning eller i en särskild rapport, tillsammans med en förklarande text där också måttets begränsningar framgår. Måttet är inte tänkt att användas i marknadsföringssyfte till sparare, men kan vara en utgångspunkt för en dialog mellan kunder och fondbolag. Måttet kan också analyseras av rådgivare och verksamheter som rankar fonder utifrån olika hållbarhetskriterier. Vägledningen kommer att utvärderas i samband med att nya beräkningsmetoder introduceras i SFDR.

Task Force on Climate - related Financial Disclosures, TCFD

TCFD är ett frivilligt ramverk som innehåller rekommendationer om rapportering av klimatrelaterad information för bolag och investerare. Ramverket har fått stort genomslag och blivit vägledande för hur företag ska identifiera och redovisa sina klimatrelaterade finansiella risker och möjligheter. Det tar hänsyn till såväl fysiska risker som transitionsrisker kopplade till klimatförändringarna. Ramverket hjälper företag att förstå hur de ska kommunicera kring klimatrisker för att möta behovet från finansiella aktörer. Avsikten är att finansaktörerna ska kunna räkna på riskernas påverkan på företagets värdering.

fsb-tcfd.org

Paris Agreement Capital Transition Assessment, PACTA

PACTA är en verktygslåda och kostnadsfri mjukvara som investerare kan använda för att analysera hur hela portföljen eller specifika bolag är anpassade till olika klimatscenarier, och till Parisavtalet. PACTA jämför vad som behöver hända i relevanta sektorer för att minimera den globala uppvärmningen med portföljernas exponering mot dessa sektorer. Olika sektorer läggs successivt till i verktyget, som för närvarande täcker sektorer som står för ca 75 procent av de globala utsläppen av växthusgaser. Principles for Responsible Investment, Zürich universitet och Frankfurt

School of Finance är några av parterna bakom detta initiativ som lanserades 2018 av 2° Investing Initiative (2DII).

2degrees-investing.org/resource/pacta/

Stopp för investeringar i fossila bränslen

Flera av fondbolagen har fattat beslut om att deras fonder ska sluta investera i fossila bränslen (med mer än 5 procent av omsättningen i ett portföljbolag)³. 81 procent av det fondkapital som förvaltas åt svenska andelsägare omfattas av ett sådant beslut, eller 4 803 miljarder SEK.

81%
(4 803 miljarder SEK)

av svenskt fondkapital omfattas av beslutet att sluta investera i fossila bränslen.

Successiv minskning av växthusgaser

Fondbolagen har i hög grad åtagit sig att successivt minska utsläppen av växthusgaser i fondernas investeringar. Hela 87 procent av svenskarnas fondkapital, eller 5 113 miljarder SEK omfattas av ett sådant åtagande.

87%
(5 113 miljarder SEK)

av svenskt fondkapital omfattas av åtagandet att minska utsläppen av växthusgaser.

Kapitalförmögenheten för fondbolag som publikt ställt sig bakom Parisavtalet, dvs. ambitionen att hålla ökningen av den globala medeltemperaturen väl under 2 grader, med sikte på att inte överstiga 1,5 grader, uppgår till 5 336 miljarder SEK eller drygt 90 procent av fondkapitalet.

90%
(5 336 miljarder SEK)

av svenskt fondkapital ställer sig bakom Parisavtalet.

³ I Fondbolagens förenings riktlinjer för fondbolagens marknadsföring och kommunikation finns den s.k. femprocentsregeln. Den innebär att om ett fondbolag, i sin marknadsföring, hävdar att viss verksamhet är utesluten (t.ex. tobak eller fossila bränslen) så får högst fem procent av omsättningen i det bolag där placeringen sker (eller i dess koncern) avse den verksamheten som är utesluten. Regeln innebär också att det ska framgå att upp till fem procent av omsättningen i det bolag där placeringen sker faktiskt kan avse den uteslutna verksamheten. Regeln handlar alltså om vad som är att betrakta som god marknadsföringssed när man hävdar att viss verksamhet valts bort.

Mål: netto noll utsläpp

Flera fondbolag uppger att de har satt mål om netto noll utsläpp av växthusgaser i fonderna: 79 procent av fondkapitalet omfattas i dagsläget av ett sådant mål.

 79%
(4 685 miljarder SEK)
av fondkapitalet har satt
mål om nollutsläpp.

Det är intressant att notera att drygt 50 procent av det svenska fondkapitalet omfattas av ett mål om netto noll utsläpp redan år 2040, dvs. ett mer ambitiöst måldatum än såväl det svenska målet som Parisavtalet.

 50%
(2 968 miljarder SEK)
av svenskt fondkapital har satt
mål om netto noll utsläpp år 2040.

Många fondbolag har satt sitt klimatmål inom ramen för Net Zero Asset Managers Initiative eller något annat frivilligt initiativ.

Net Zero Asset Managers initiative

Net Zero Asset Managers Initiative är en internationell grupp av investerare som åtagit sig att stödja målet om netto noll utsläpp av växthusgaser år 2050 eller tidigare, i linje med de globala ansträngningarna att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader. De åtar sig också att stödja investeringar i linje med Parisavtalet och att rapportera investeringarnas klimatavtryck. Undertecknarna ska sätta delmål på vägen som ska ses över vart femte år.

Initiativet lanserades i december 2020 och styrs av sex investerarnätverk: Principles for Responsible Investment, CDP, Ceres, Institutional Investors Group on Climate Change, Investor Group on Climate Change, och Asia Investors Group on Climate Change.

236 organisationer, som tillsammans förvaltar 57 500 miljarder USD har skrivit under initiativet (per 31 december 2021).

Vissa fondbolag som ingår i en försäkringskoncern har skrivit under Net Zero Asset Owners Alliance som är ett liknande initiativ. På samma sätt har fondbolag som ingår i en bankkoncern skrivit under Net Zero Banking Alliance.

netzeroassetmanagers.org

Science based targets, SBTi

Science based targets är ett sätt för företag och finansiella aktörer att sätta vetenskapligt förankrade klimatmål som är i linje med Parisavtalet. SBTi kräver en extern expertverifiering av klimatrelaterade målsättningar och strategier. CDP, United Nations Global Compact, World Resources Institute (WRI) och World Wide Fund for Nature (WWF) grundade SBTi 2015 i samband med undertecknandet av Parisavtalet.

sciencebasedtargets.org

Fler initiativ som Fondbolagens förenings medlemmar skrivit under.

Här listas ytterligare ett antal initiativ som fondbolagen engagerar sig i.

Många av organisationerna samverkar också sinsemellan.

- FN:s Global Compact - unglobalcompact.org
- Transition Pathway Initiative, TPI - transitionpathwayinitiative.org
- Partnership for Carbon Accounting Financials, PCAF - carbonaccountingfinancials.com
- CDP - cdp.net
- Green Bond Principles - icmagroup.org/sustainable-finance/the-principles-guidelines-and-handbooks/green-bond-principles-gbp/
- Swedish Investors for Sustainable Development, SISD - sida.se/en/for-partners/private-sector/swedish-investors-for-sustainable-development
- The Swedish National Advisory Board for Impact Investing - swedishnab.se/agenda
- United Nations Environment Programme Finance Initiative, UNEP FI - unepfi.org
- Hållbart värdeskapande hallbartvardeskapande.se
- NMC Nätverket för Hållbart Näringsliv - nmc.a.se
- The Institutional Investors Group on Climate Change, IIGCC - iigcc.org
- The Investor Agenda - theinvestoragenda.org
- World Economic Forums Climate Governance Initiative - weforum.org/projects/climate-governance-initiative
- Fossilfritt Sverige - fossilfrittssverige.se
- Portfolio Decarbonization Coalition - unepfi.org/pdc/
- Finance for Biodiversity Pledge - financeforbiodiversity.org

Gemensamma områden för klimatarbete via Fondbolagens förening

En viktig uppgift för Fondbolagens förening är att gemensamt uttolka de i många fall komplicerade och osammanhängande lagstiftningsinitiativ som beslutats av EU. Genom föreningen kan branschen bidra till regelverkens utformning och säkerställa en samsyn i dess uttolkning. Dessutom skapar lagstiftningen ibland behov av en samordning i branschen genom självreglering.

Genom samarbetet i Fondbolagens förening kommer den svenska fondbranschen fortsätta arbeta med hållbarhetsfrågor:

- ✓ Branschen ska samarbeta kring tolkning av regelverk och ta initiativ till hur klimatrelaterade definitioner, standarder, regleringar och initiativ ska tillämpas i Sverige.
- ✓ Branschen kommer att verka för införandet av bästa möjliga regelverk och definitioner genom en gemensam dialog med lagstiftare och tillsynsmyndigheter.

- ✓ Fondbolagens förening kommer verka för bästa praxis inom klimatområdet genom internationellt erfarenhetsutbyte i European Fund and Asset Management Association (EFAMA).
- ✓ Fondbolagens förening kommer att regelbundet sammanställa de initiativ och åtaganden som fondbolagen på den svenska marknaden anslutit sig till för att ge möjlighet att följa den gemensamma utvecklingen.
- ✓ Fondbolagens förening ska informera och utbilda media och allmänhet om hur hållbara fonder fungerar, hur de regleras och hur man hittar och jämför hållbarhetsinformation från fonderna.
- ✓ Fondbolagens förening är själv stödjande medlem i Principles for Responsible Investment (PRI).

Uppmaning till politiken från fondbranschen

Det finns hållbara produkter och tjänster som inte är kommersiellt lönsamma med dagens förutsättningar, eller som medför så stora finansiella risker att de har svårt att hitta privat finansiering.

För att skynda på en omställning till en mer miljövänlig ekonomi är det önskvärt att det politiska systemet bidrar. Några viktiga områden:

- ✓ Riskdelning. För att öka andelen hållbara verksamheter kan staten införa olika åtgärder för att hantera delar av de risker som vissa önskvärda, men ekonomiskt riskfyllda, verksamheter har.
- ✓ Använd direkt reglering för att stödja hållbar verksamhet eller förhindra ohållbar verksamhet. Finansiell reglering kan stödja men inte ersätta direkt reglering. Finansmarknadens uppgift är att bedöma risker och möjligheter och allokera kapital där det gör bäst nytta och ger bäst riskjusterad avkastning. Genom direkt reglering, som skatter och förbud riktade mot ohållbara aktiviteter, kan just risker och möjligheter förändras för alla verksamheter i samhället och finansmarknaden

snabbt allokera om kapital i enlighet med nya bedömningar.

- ✓ Tydliga och långsiktiga regler för näringslivets roll i omställningen.
- ✓ Säkerställ en kvalitativ reglering av hållbarhetsinformation. När EU:s regelverk inte hänger ihop och ikraftträdande datum inte sker i en logisk följd uppstår onödiga regel- efterlevnadsrisker i finansiella verksamheter men ännu värre så får nya viktiga regelverk en dålig start. När rapporteringskraven på fonder träder i kraft före de regelverk som ska förse fondbolagen med nödvändig data blir det en ohållbar situation för spararna. De förväntar sig information som fondbolagen inte har någon legal möjlighet att förse dem med. Andra exempel på bristfällig implementering är transparenskrav som introduceras innan de kompletterande kraven på vilken information och hur den ska definieras och presenteras är framtagna. Det skapar en onödig misstro mot fondbolag och andra finansiella aktörer och riskerar att leda till att regleringen som sådan ifrågasätts.

Fondbolag som deltagit i undersökningen

Aktie Ansvar	Länsförsäkringar Fondförvaltning
AMF Fonder	Movestic Kapitalförvaltning
Avanza Fonder	Navigera
Carnegie Fonder	Nordea Fonder
Catella Fonder	ODIN Fonder
Cicero Fonder	SEB Investment Management
C WorldWide	Sensor Fonder
Danske Invest	Simplicity
Didner & Gerge Fonder	SKAGEN Fonder
East Capital	Skandia Fonder
Excalibur Asset Management	Spiltan Fonder
FCG Fonder	SPP Fonder
Fidelity International	Strand Kapitalförvaltning
Handelsbanken Fonder	Swedbank Robur
HealthInvest Partners	Söderberg & Partners Asset Management S.A.
Indecap	Tundra Fonder
ISEC Services	Wahlstedt o Partners
JP Morgan Asset Management	Ålandsbanken Fondbolag
Lannebo Fonder	Öhman Fonder
Lysa Fonder	

Undersökningen har skett via en enkät som har besvarats under december 2021 - januari 2022.

Fondbolagens förening

SWEDISH INVESTMENT FUND ASSOCIATION

DAVID BAGARES GATA 3 | SE-111 38 STOCKHOLM, SWEDEN | TEL +46 8 506 988 00 | INFO@FONDBOLAGEN.SE

INFO@FONDBOLAGEN.SE | IFONDBOLAGEN.SE